

**ANDIJON VILOYATI IQTISODIYOTINI RIVOJLANISHIDA YENGIL
SANOAT KORXONALARINING O'RNI**

Qaxxorov Shoxrux Shavkatjon o'g'li - Andijon Davlat Texnika Instituti

Iqtisodiyot kafedrası assistenti,

Mirg'oziyev Alisher Ibrohimjon o'g'li - Andijon Davlat Texnika Instituti

Muhandislik iqtisodiyoti va boshqaruv fakulteti Iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

Annotatsiya Ushbu maqolada Andijon viloyati iqtisodiyotining rivojlanishida yengil sanoat korxonalarining tutgan o'rni kompleks tahlil qilingan. Xususan, sohaning yalpi hududiy mahsulot (YAHM)dagi ulushi, bandlikni ta'minlashdagi roli, investitsiyaviy jozibadorligi va eksport salohiyati atroflicha ko'rib chiqilgan. Shuningdek, so'nggi yillarda Prezident qarorlari va Hukumat tomonidan qabul qilingan dasturlar doirasida yengil sanoatni qo'llab-quvvatlash bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar va ularning Andijon viloyati iqtisodiyotiga ta'siri ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: yengil sanoat, Andijon viloyati, iqtisodiy rivojlanish, eksport, investitsiya, bandlik, innovatsiya.

Аннотация: В данной статье комплексно анализируется роль предприятий легкой промышленности в развитии экономики Андижанской области. В частности, подробно рассмотрены доля отрасли в валовом региональном продукте (ВРП), ее роль в обеспечении занятости, инвестиционная привлекательность и экспортный потенциал. Научно обоснованы реформы, проводимые в последние годы в рамках указов Президента и государственных программ по поддержке легкой промышленности, а также их влияние на экономику Андижанской области.

Ключевые слова: легкая промышленность, Андижанская область, экономическое развитие, экспорт, инвестиции, занятость, инновации.

Abstract: This article comprehensively analyzes the role of light industry enterprises in the economic development of Andijan region. Specifically, it thoroughly

examines the sector's share in the Gross Regional Product (GRP), its role in ensuring employment, investment attractiveness, and export potential. The reforms implemented in recent years within the framework of Presidential decrees and government programs to support light industry, as well as their impact on the economy of Andijan region, are scientifically substantiated.

Keywords: *light industry, Andijan region, economic development, export, investment, employment, innovation.*

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror o'sishida hududlarning, xususan, Andijon viloyatining salohiyatini to'liq ishga solish muhim ahamiyat kasb etadi. Andijon viloyati nafaqat aholi zichligi, balki qulay geografik joylashuvi va rivojlangan sanoat infratuzilmasi bilan ajralib turadi. Ushbu iqtisodiy salohiyatni ro'yobga chiqarishda yengil sanoatning, ayniqsa, to'qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarishning o'рни beqiyosdir. Yengil sanoat, bir tomondan, mahalliy xomashyo (paxta tolasi)ni chuqur qayta ishlashga, ikkinchi tomondan, aholi bandligini ta'minlash va eksport salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida, shu jumladan Andijon viloyatida yengil sanoatni rivojlantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar, jumladan, klaster tizimi joriy etilishi, investitsiyaviy muhitning yaxshilanishi va innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi sohaning jadal o'sishiga zamin yaratmoqda.

ASOSIY QISM

Yengil sanoatning Andijon viloyati iqtisodiyotidagi o'рни

Andijon viloyati iqtisodiyotida yengil sanoatning ulushi yil sayin ortib bormoqda. Xususan, viloyatning umumiy sanoat mahsulotidagi yengil sanoatning ulushi sezilarli darajada o'sgan. Bu holat quyidagi asosiy omillar bilan izohlanadi:

- Xomashyo bazasi: Viloyatda paxta yetishtirish hajmining yuqoriligi yengil sanoat korxonalari uchun barqaror xomashyo manbai bo'lib xizmat qiladi. Paxta tolasini chuqur qayta ishlash, ip-kalava, mato va tayyor tikuvchilik mahsulotlari ishlab chiqarish orqali qo'shimcha qiymat yaratiladi.

- **Bandlikni ta'minlash:** Yengil sanoat, ayniqsa, tikuv-trikotaj tarmoqlari, mehnat sig'imi yuqori bo'lgan soha hisoblanadi. Viloyatda ushbu korxonalarning ko'payishi yuzlab, minglab yangi ish o'rinlarini yaratishga, ayniqsa, xotin-qizlar va yoshlar bandligini ta'minlashga xizmat qilmoqda.
- **Eksport salohiyati:** Andijon viloyati yengil sanoat korxonalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar (ip-kalava, matolar, tayyor kiyim-kechaklar)ning sezilarli qismi xorijiy bozorlarga eksport qilinmoqda. Bu viloyatning eksport hajmini oshirish va valyuta tushumlarini ko'paytirishga yordam beradi. 2024-yil yanvar-aprel oylarida Andijon viloyatining eksport hajmi 407,2 mln. AQSh dollarini tashkil etgan bo'lib, uning katta qismi sanoat mahsulotlari hissasiga to'g'ri kelgan¹.
- **Investitsiyaviy jozibadorlik:** Hukumat tomonidan yaratilgan qulay investitsiyaviy muhit, erkin iqtisodiy zonalar ("Andijon" EIZ) va sanoat zonalarida faoliyat yuritayotgan yengil sanoat korxonalariga berilayotgan imtiyozlar mahalliy va xorijiy investorlarni jalb qilishga xizmat qilmoqda.

So'nggi yillardagi islohotlar va ularning ta'siri

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 16-sentabrdagi "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5244-sonli qarori² hamda 2024-yil 26-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi PF-24-sonli Farmoni³ kabi me'yoriy hujjatlar yengil sanoatni jadal rivojlantirish uchun mustahkam huquqiy asos yaratdi. Ushbu qarorlar doirasida:

- **Paxta-to'qimachilik klasterlari tizimini joriy etish:** Bu tizim paxta yetishtirishdan tortib tayyor mahsulot ishlab chiqarishgacha bo'lgan butun zanjirni qamrab olib, samaradorlikni oshirishga va xomashyo bazasidan oqilona

¹ Andijon viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari. (2024). Ijtimoiy-iqtisodiy holat. <https://andijan.stat.uz/uz/rasmiy-statistika/socio-economic-situation/>

² O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. (2021). To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. PQ-5244-son. <https://lex.uz/docs/5631245>

³ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. (2024). O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida. PF-24-son. <https://lex.uz/docs/6770289>

foydalanishga imkon berdi. Andijon viloyatida ham bir qancha muvaffaqiyatli klasterlar faoliyat yuritmoqda.

- Innovatsiyalarni joriy etish: Yengil sanoat korxonalariga zamonaviy, energiya tejamonkor texnologiyalar va uskunalarini joriy etish uchun imtiyozli kreditlar va subsidiyalar ajratilmoqda. Bu mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

- Eksportni rag'batlantirish: Eksport qiluvchi korxonalarga soliq imtiyozlari, transport xarajatlarini qoplash va xalqaro sertifikatlarini olishda ko'mak berish kabi choralar amalga oshirilmoqda. Bu Andijon viloyatining eksport salohiyatini yanada oshirishga undaydi.

- Kadrlar tayyorlash: Yengil sanoat uchun malakali kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Texnikumlar va oliy ta'lim muassasalarida tegishli yo'nalishlar bo'yicha mutaxassislar tayyorlash tizimi takomillashtirilmoqda. Andijon davlat texnika instituti ham ushbu jarayonda faol ishtirok etmoqda.

Muammolar va istiqbollar

Andijon viloyatida yengil sanoatni yanada rivojlantirish uchun bir qator muammolarni hal etish lozim:

- Raqobatbardoshlikni oshirish: Jahon bozorida raqobatning kuchayishi sababli, mahalliy mahsulotlarning sifatini va narxini optimallashtirish zarur.

- Innovatsiyalar va dizayn: So'nggi moda tendensiyalarini hisobga olgan holda, innovatsion dizayn va yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish.

- Kadrlar masalasi: Zamonaviy texnologiyalarni biladigan va xalqaro standartlarga javob beradigan malakali muhandis-texnologlar va dizaynerlarga bo'lgan ehtiyojni qondirish.

- Logistika va transport infratuzilmasi: Eksport yo'nalishlarini diversifikatsiya qilish va transport xarajatlarini optimallashtirish uchun logistika infratuzilmasini yanada takomillashtirish.

Shu bilan birga, Andijon viloyatida yengil sanoatni rivojlantirish uchun katta istiqbollar mavjud. Viloyatning yirik bozorlarga (Qirg'iziston, Qozog'iston, Rossiya)

yaqinligi, erkin iqtisodiy zonalar faoliyati va davlat tomonidan ko'rsatilayotgan doimiy qo'llab-quvvatlash sohaning kelajakdagi o'sishiga kafolat beradi.

XULOSA

Andijon viloyati iqtisodiyotining rivojlanishida yengil sanoat korxonalarining o'rni beqiyosdir. Ular viloyatning YAHMdagi ulushini oshirish, aholi bandligini ta'minlash va eksport salohiyatini kuchaytirishda muhim rol o'ynamoqda. O'zbekiston Respublikasi Hukumatining sohani qo'llab-quvvatlashga qaratilgan qat'iy siyosati, jumladan, klaster tizimi, investitsiyaviy imtiyozlar va innovatsiyalarni joriy etish yengil sanoatning jadal o'sishiga zamin yaratdi. Mavjud muammolarni hal etish va yangi imkoniyatlardan foydalanish orqali Andijon viloyatining yengil sanoati yanada yuqori cho'qqilarga erishib, viloyat va mamlakat iqtisodiyotiga munosib hissa qo'shishi shubhasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Andijon viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari. (2024). Ijtimoiy-iqtisodiy holat. <https://andijan.stat.uz/uz/rasmiy-statistika/socio-economic-situation/>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. (2021). To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. PQ-5244-son. <https://lex.uz/docs/5631245>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. (2024). O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida. PF-24-son. <https://lex.uz/docs/6770289>